

Retrats: aquella mirada

Josep MERIYA

Fins el dia 30 d'octubre, al Centre Fotogràfic Visor, de València, s'exposaran els *Retrats* d'Humberto Rivas. Quaranta-set imatges d'aquest argentí resident a Barcelona, realitzades en blanc i negre.

Parlar de retrats-imatges és ben difícil, cal veure'ls. Parlar del procés de mirar i de la mirada del retrat, com un espill que no reflecteix la nostra imatge, sinó una altra mirada que ens mira, és problemàtic, però es pot intentar.

Anar al *retratista*, fer-se un retrat, és un procés reflexiu, no màgic ni gratuït, un no es trau el retrat de la màniga, el model es col·loca davant la càmera/fotògraf i ofereix una imatge d'ell mateix, com

Davant la càmera, sense cap auxili

diu Nelly Schnaith, profesora de Filosofia de la Universitat de Buenos Aires i resident a Barcelona: «és il·lusió del fotògraf-mostrar allò que ell veu-xoca amb la il·lusió del model-deixar veure allò que ell vol.»

Aquests són retrats d'homes i dones davant de la càmera, sense cap auxili, només mirant. Unes fotos de la persona, sense ambient, sense fer cap cosa particular, només mirant a la càmera. Però el retrat no és un espill, és un instant fixat en el paper fotogràfic, i pot aparèixer

aquella cara que no volem observar, fet que davant l'espill es resol ben fàcilment. La por al testimoni que és la imatge fotogràfica no es palesa en aquests retrats; hi ha hagut una relació, mútuament s'ha deixat fer. Així, hi apareix el mateix fotògraf, la seua dona, els seus amics o persones que volien ser retratades per Humberto Rivas. Passa de ser autor a actor; potser això explica la seua afirmació: «em resulta força complicat escriure sobre les meues fotografies, perquè no tot el que em proposo és a nivell conscient.»

El Nobel de Literatura serà traduït al català

Els txecs coneixen bé el poeta que ha guanyat el premi Nobel de Literatura d'enguany. Jaroslav Seifert té una obra àmplia i diversa, amb tot un públic lector al seu país. Fora de Txecoslovàquia no és així. Ho hem pogut comprovar en les reaccions posteriors a la concessió d'aquest guardó.

Per tal de permetre'ns una aproximació a la poesia d'aquest autor, l'editorial Llibres del Mall prepara un recull de poemes de Seifert. El llibre serà el primer que es publicarà d'aquest autor a l'Estat espanyol, anirà en versió bilingüe i la traducció i la selecció seran responsabilitat de Monika Zgustova, una especialista en l'obra d'aquest descobriment de la poesia centreeuropea.

Agesilau: la canya i jo

Conta Plutarc que Agesilau, rei d'Esparta, era tan amant dels seus fills que jugava amb ells pujat en una canya a manera de cavall... I un alumne que pregunta: «escolte, ¿què diu que feia Agesilau amb la canya?» Em vingué un inici de terror, aquell dia en classe de grec: jo he passat anys de la meua infantesa jugant al cavall amb una canya..., i aquest xicot, ara, no sap de què va ni què vol dir això.

El terror, que creix cada dia, és aquest: ¿i si resulta que estic jo cada vegada més prop d'Agesilau, rei d'Esparta, que dels meus alumnes, adolescents d'ara mateix?

Em ve una angúnia molt gran, no va de broma, quan pense que, potser, la història de la humanitat es divideix en dues etapes desiguals: la

El punt de Mira

llarguíssima en què els xiquets han jugat amb canyes, pals i pedres, fang i fulles; i l'altra, en què només juguen amb plàstics, maquetes i altres artilugis de jogueteria. Un nano del Neanderthal, un fill d'Agesilau, un nebot de Jaume I, haurien pogut venir a jugar amb mi quan jo era infant, sense problemes. Els nans d'*ara mateix* —els urbans, si més no— obririen uns ulls com a taronges i no entendrien res.

Un altre tros del Paleolític, ai, que s'acaba amb mi. ¡I un dels pocs que en quedaven, de saludables!

Joan F. Mira